

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłal,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosc ma;
Bóh pak swěrnj
Přez spar měrnj
Čerstwosc da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeň pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjos mana
Njeh ćí khmana
Žiwnosc je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Čerbike njedželske łopjeno

W Budyschinje

19. februara 1933

Bauzen

Njedžela Seragešima.

Lut. 8, 4—15.

„Wmicže to słowo horje i čichej myšlu, kotrež do wašich čěpjene je a móže wašce dušce sbóžne činicz. Budžće pať činjerjo teho słowa a niz jenož pošlucharjo, i kotrymž wy so hami šebacže.“

S kšičžowanym a horjestanjenym Sbóžnikom je do tu-toho šwěta nowa dobyčerska móž žiwjenja stupila, kotraž je móžnišča dnžli hrěch, šmjercz a čert. S njeho, i Knjesa žiwjenja nětko njesaprahnića polnošć a bohatstwo noweho žiwjenja so wuliwa. Wšchetož wón je woboje, njebjeske pschěćne sorno, kotrež je jako wěćznje placzaty wopor šjednanja ja našce hrěchi do semje šadžene, a njebjeski šnjeť, kiž kroczi po zńkej semi, so by njesachodne, šnowanarodžene šymjo šwojeho słowa wušywał a wušywacz dał do čłowšćich wutrobow tu i přědowanjom a se šakramentom, tam i duššepašćišćim namotowenjom, tu se šwědčženjom erta a žiwjenja a tam se šłowom šwjateho pišma. Prašča so jenož: Kac šnje so pschěćiwu wušywašćemu džělu šwojeho Knjesa měł? So hachmy tak so prašeli a i tym so kłutnje hami pruhowali. Š tomu je nam našce pschirunanje wo šnjeřju date. S njeho widžim, kac wšelake šu čłowšće wutrobny, so leži na polu, na roli, to je na čłowšćej wutrobje, hacž pschinjeke Bože šłowo płoda abo niz. Tohodla nam Šesuš w tutym pschirunanju polaže, kac ma kóždn hami šwoju wutrobu pruhowacz. Šschješpšnamanje je špocžatk wšcheho wěrneho ššchěćžianšćeho žiwjenja. Tu móžesh pštnycz, na čžim hišće klaza a ššto je tebi šreba. Tu móžesh widžecž, kac šadžewki dyršišć hišće hami w šebi pschewinycz, hdnž čžesh i šbóžnošći dónć. Tuž špšnaj hami šebje. Šchtóž ma wušchi i pošlucharju, tón pošluchar.

Šhtworake je polo — šhtworaka je
čłowšća wutroba.

1. Šsu štwjerdžene wutrobny. „Šnjeť džěšce, so by wóšyl šwoje šymjo, a jako wón šnješce, padže někotre pschi pucžu, a bu poteptane, a ptaći pod njebjesami šžrachu jo.“ Dobry šnjeť drje so hlada, so njeby ničžo na pucz a pschi pucz padnyło. Šle přědar ewangelija njemóže tomu wobaracz. Še kóždej wošadže, haj pschi kóždnym přědowanju šu někošć, kotrež wutrobny so runaju twjerdže šteptanemu polu. Ššłowo přědowanja šššcha, tež w bibliji jo drje čžitaja, ale wot Dušha Božeho, kiž w nim řeczi, ničžo njesacžuja. Tak jara šu so do měčža a ššhadženja šwěta šanurili, so je w nich myšli ja njebjeske šnicžena. Ššchěćiwu šwětku i wškoša šu kac ššepi a pschěćiwu šyntam i wššcheho šwěta kac hšušchi. Njeh šłowo Bože i proštwu a i napominanjom, njeh i šhimanjom bójšćeho šudnića jim so bliži, wutrobny wostanu twjerdje, so je, jako by wjelkam přědował. Š hami, hdnž Bóh jim domapnta i šščžom a šrudžbu, wostanu wutrobny twjerdje; wššitko je podarmo: pokutu njecžinja ani so njewobrocža. Šo šu štwjerdžene wutrobny. Šsu tuczi čłowšćejoj pschězo tajžny byli? Še Bóh ič tajšć štworik? Še, na tym Bóh we winje njeje. Ššami šu, runjež běchu we šwojich džěćžaznych lětach njehšceje a ššrawnje wutrobny, so ššordžili a štwjerdžili a šu šwojim njepočžinkam, šwojej nahrabnošći, ššeslubošći, ššebicžiwosczi žně na šebi dobyč dali, so ič wjazy njejimaja wššitke napominanja šwědomja. Šnětko so na nich žakošćny šud ššakłoscže a njepoštoja dopielni: ššny njepšchěćel ma ič we šwojej možny. Šdnž šłowo šššcha, „ššotom pschidžce čert a ššebjerje to šłowo i ič wutrobow, so bychu njewěřili a ššbóžni njebnyli“. Šak wukładuje Šesuš hami šwoje pschirunanje. Ššny hššći njepšchěćel podušny w nich kóžde rostacže, kóžde žadanje a kóždu nadžiju polěpschenja. Ššnano padnu tež wot tutnych přědowanjom w łopjenću „Bomhaj Bóh“ někotre pschi puczju,

na twjerde, steptane polo. Esnano pónajesč tole čitajo a widžiš, so kam bo runaš tutomu twjerdemu polu. Je to tak? To čzi jenož radžu: Padni dele a proš Boha: Esmil bo na mni, daj swojemu pluhej hiščje jóntróc pšes mje hič, so by moja wutroba bo smjehčzila a hymjo twojeho słowa bo we mni saforjeniko. Slamaj a snič wšchittu móg čžemno- scje a spožč mi wěstoč wěčnjeje sbóžnosče. Sdnž njemóžesč wjazy k tajkemu modlenju dóncz, by shubjenn. Božo, swar- nuj naž wšchittich pšed tajkim stwjerdženjom, pšche kotrež njeje žaneje pomozy.

2. Tež khablate, wjercžite wutrobny by. „Něotre padže na skaču, a hndž seńdže, wuškny wone, tohodla, so wlohi nje- mějesche.“ To je jebacžne polo. Swjetcha je cženka, mjehka semja, ale hndom spodny je skača. Esymjo tam wužyte drje bórny skhadža, ale hndž klóncžna horzota pari, wušknyje. Po Knjesowym wukładowanju by to: „Sdnž słowo klyšča, wo- smu to kame i wjekełosčju horje; a čzi nimaja korjenja, na čžaž woni wěra, ale w čžažu spytowanja pšestupja.“ Tai- tich čžlowjekow husto nadeńdžesč. Sdnž jim hrěchi poroču- jesč, hndž jim pokasaš, tak rjane dary, kiž by wot Boha do- stali, njewužitnje wužiwaja, tak Božu dobrotu placža i nje- džačom, tak nježu kębe a kwojich do njesboža, hiba bo kwě- domje a klyšy bo ronja. A hndž jich potom trošhtujesč i Bo- žej hnadu, by hnuczi. A hndž jim klóncžnje prajiš: Nětko pač bo wobrocžče, sapšchimácže hnadu Sbóžnikaa sapocžče nowe žiwjenje, kębi dobre pšedewsaju, kłubja kručje, so bu- dže nětko i nimi hinač; na nich je tež widžecž, so męhla kłut- nje na polěpšchenje a ty hižo mēniš, so je jim pomhane. Ale ach, wšchitto je dym, kiž bo bórny shubi. Žich trudnosč, jich žadanje po polěpšchenju, jich pšedewsacžja, jich kłubjenja wšchitte žaneje mozy nimaja. Tak rucže hacž spytowanje bo bliži, tak rucže hacž bo do kwojeho stareho towarštwu wrócža abo dnrbja bo swucženeho wužiwania a wjekeła wsdacž abo hndž knano dnrbja pšhipoškuchacž, tak jich hanja a sanicžja wobrocžjenja dla, je wšchitto sažo powalene. Wabjate słowo Bože, napominanja kwěrných pšechjelow, próstwy a klyšy staršcheju, wšchitto je podarmo. Na kamžnym dnju, hndž po- lěpšchenja kłubichu, je zuni sapočatč lěpšcheho žiwjenja mi- cženy. Slaj, to by khablate, njewobstajne wutrobny, kotrež dže- kacž krocž kłubja polěpšchenje a tola ženje njedóndu k traja- zemu polěpšchenju. — Pónajesč knano w tutym wobrasu kwoju wutrobu? O potom padni tež ty dele pšed Bohom a proš nutrnje: Ty kamlutki móžesč mi pomhacž, bjes tebe nicžo njesamóžu. Ach „stwor we mni, Božo, čžistu wutrobu, a daj mi noweho wěsteho ducha. Njesacžijni mje wot kwojeho woblicžja a njewim: kwojeho kwojateho Ducha wote mnje.“ Pšes Ducha kwojateho idžerž ty mje we wěre; budž moja skača, móg; ach, njewopusčč ty mje. Bóh čže a móže tež kha- blazym dar wobstajnosče spožčicž, hndž jeho kłutnje prošča. „Wón da bo derje radžicž tym prawym.“

3. Esu tež njecžijte, njewěrne wutrobny. „A něotre padže křjedža do cžernjow a te cžernje roscžechu kóbu, a saduškny jo.“ Žow mamy wšcha polo a rolu, kiž je mjehka a tež hlu- boka. Esymjo móže bo tu saforjenicž a roscž. Ale bohuzel leža njepntjane tež korjenja kęho njerjada w polu, kotrež ratač njeje i pluhom mohł wuworacž. Sdnž nětko dobre by- mjo skhadža, skhadžja tež stare korjenja njerjada, rostu a pšeroštu bórny pšechžu. To by potom te „cžernje“, kotrež saduška dobre bymjo: to by semjste starosče, bohastwo a kę- žadošče. Tu wopižuje Knjes čžlowjekow, kiž by i dobrými mozami ducha a wutrobny wuhotowani. Woni njekłučheja k tym, kiž nimaju sa krašnosč evangelija žaneho trosunjena

a sacžucža. Wot wšcheho spocžatka nježu stwjerdženi, ale pšhijimaju słowo swólniwje. Tež khablaczi a wjertliwi nje- žu, ně, maja kłutnu, křutu wolu, kwoje dobre pšedewsacže pšchewjesč. Ale ach, kaž by mozy k dobremu klyne, tak by pola nich tež mozy k kłemu klyne. Došpołnje bo nježu wo- brocžili. Tajne we hlubokosčju wutrobny skhowane korjenja la- komštwu njech sa pjenjesami njech sa cžescžu a cželných žado- scžow nježu wutupjene, wutroba njebešche wot dna wu- cžiscžena a tak bo i dobrými mozami tež kę mozy klynje wu- dobudža a woboje roscže čžaž dołho pornjo kębi. To by lu- džo, kiž pilnje kę mšchi a k Božemu blidu kłodža a wědža kębi tohodla wuklu nahladnosč a wažnosč w kšescžijanskej gmej- nje dacž. Póbla pač by hordži, bjeslubosćni, nahrabni a nje- póžcžiwi. Čžaž dołho drje dobre a kę w nich klynje wo do- bncže wojujetej. Ale dołho njetraje a cžernje hrěcha by tak móžnje rostke, so njeje wjazy na roscžjenje dobreho kymja myškicž. Tak bo napóledt jako njewěrni, jebacžni, ludawi a ili čžlowjekowo šewja. — Pónajesč i tutoho wobrasa tež ně- šchto we kwojej wutrobje? Pntnjesh jebanje hrěcha, tak nje- cžista je twoja wutroba a tak kę wojuje w tebi wo dobnycže? O tuž wojuj tež ty, priedy hacž je pšchepošdže. Wojuj prawje, hndž nětk hnada tebe cžehnje sa kóbu; njech twój duch kę horzo žada hrěchi hidžicž i wutrobu. Wojuj, cžekne by dže wrota, k njebeškam pucž wuški je; njech bo ducha njesašmja- ta w kwěče, k njebeškam pač dže. Wojuj pač pšede wšchem w modlitwje. Pruhuj kębe kłutnje pšed Bohom. Ženož hndž i wutrobu pokutu cžiniš, móže Bóh twoju wutrobu wot kymjenja kęho seliščježa wucžiscžicž.

4. Tež pěkne a dobre wutrobny by. „A něotre padže na dobru rolu, a jako bē seičko, pšhinjeke stokrócžne plodny.“ To by po Žesukowym wukładowanju čzi, kiž Bože słowo klyšča a sakhowaju jo w pěknej a dobrej wutrobje, a pšhinježu plo- dy w scžerpliwošči. Kaž prawy předač to rěči, šchtož je je- mu wot Boha roskašane, tak dnrbi prawy klyšcheč tež swó- niwny bncž, w tym kłóž Boži klyšhecž. Wšchitte te sornjatka žiwjenja dnrbi pač tež we wutrobje skhowacž, kaž wo Mariji pižane steji: „Marja pač skhowa wšchitte te kame słowa, a rospomni je we kwojej wutrobje.“ Ssłowo wo Žesuku je dro- hotne kłuko, kotrež dnrbišch prawje derje we wutrobje skho- wacž. S duchownym wóčžkom dnrbišch jo pšchezo sažo wob- hladowacž a na to kęžbu mēčž, so njeby tebi sažo wšate bylo. Potom bo we wutrobje saforjeni a i tym bo wutroba kama wobtwjerdži pšes słowo hnady. A kaž Knjesowe słowo móže khabaktu wutrobu wěšt a wobstajnu scžinicž, tak móže tež njecžistu wutrobu wucžiscžicž, hndž bo čžlowjek jenož žyle pod- da Duchej Božemu. Pšchetož słowo Bože je najpriedy słowo hnady, kotrež nam pšhipowěda: tebi by twoje hrěchi wodate Žesom Křnsta dla. Potom pač je tež słowo mozy, kotrež nam dawa móg, i hrěchom dobnycžeržy wojowacž. Wěšo nje- dostanjemy dobnycže na hrěchu idobom, k tomu klyšča scžerpli- wošč: scžerpliwošč i boka Boha, so nam wodawa pšchezo sažo našch hrěch a naž wuhotuje i mozu, ale tež scžerpliwošč we naž, so njesawutliwny pšchi wojowanju, ale honimy pšchezo snowa sa darom dobnycža. — Nětko rospominajče hiščje jón- krocž tuto hluboke a bohate Knjesowe pšhirunanje, kotrež je nam dač, so by kóžny kam kębe prawje pónač a pntny kwoj brach a kwoju kłabosč a potom Knjesa prošni: Scžiti ty mje dobru rolu. Wot njeho pšhińdže wšchitkón dobru a wšchitkón dołonjany dar, wot njeho pšhińdže tež pěkna, dobra wutroba, w kotrež jeho słowo a duch dołonja plód wěčneho žiwjenja, tak so bychu bo hromadže sadowali, tón, kiž rosčywa a tón, kiž žněje. Samjeń.

My žarujemy.

Ĥobu i žylym ludom wo tnych, kotřiž tam w Saarſkej krajinje početpichu tak nahly žmjerč. My žarujemy i tny, kotřiž tam žarujy ſteja piſchi čžekach žwojich lubnych, a i tny, kotřiž dženſa — 14. 2. — hiſčnyče pntaja ſa čžekami žwojich piſchi-wuſnych a je njenamaſaja. My ſtejimy piſchi bolotnych ſhorozožach tnych wjele čžeky, haj žmjerťnje ſranjennyh a tnych, kiž buchu mjenje ſranjeni, tola paſ piſches tuto wulke naſtróženje dyrbjaču. My wobžwědčimy wſchēm w Neunkirchenje, kiž na kuble a ſamóženju a ſažubžbje ſchłodowachu, kiž Ĥobu we tutym ſtruchťnym podendženju běchu, ſo i nimi čžujemy a nje-žemy a ſo i nim ſtejimy w luboſčzi a žwěrje, w kotrejž žy tomu najbližichi, kiž twojeje pomogy potřeba. My čžinimy dobroproſchenje a my pomhamy i darom, wurunacž ſwonkow- ne ſchłodowanja tutoho wulkeho, čžekyho domapntanja. A my to čžinimy, dofelž hinaſ nježemy, dofelž ſa nich ſtejimy a ſo i nimi ſjednoczeni čžujemy, a dofelž mamy my tu we wſchej ponižnoſčzi a poſornoſčzi žwojej koleni ſhibowacž piſched Bohom, piſched kotrymž my tu w naſchej Lužicy lepſchi nje-žmy hacž tamni Saaricy, kiž tola tež 14 lět doľho hižo wjele čžekyho čžerpija pod wobſtejnoſčzemi naſcheho čžaka a kraja. Bóh tón Knjes čžyň jim hnadny byčž a jich žohnowacž, jim pomhačž, jich ſchlitacž. Bóh tón Knjes čžyň naſchemu žyľe- mu kraje a ludej a tak tež nam tu w naſchej domiſnje hnad- ny a žmilny byčž a naž njewopuſčžicž, ně, naž žohnowacž.

Něſčto i Ruſſeje.

Wjele žo wo Ruſſkej piſche a powjeda a jara wſchelate- ho. Komu wěricž? Tym, kiž njeſtronſzy Ĥudža wo tym, ſčtož naſhonichu a wohladachu. A tomu žluſčha, ſo njewě- rja. Ruſtu a jeje wobſtejnoſčze i wječžornoeuropiſkej měru, a dale, ſo nježy žo w Ruſſkej žlepicy dali wot tnych, kotřiž žy tam pučžowazym žylym ſa wjednikow dacž.

• Tajzy njeſtronſzy poſudžowarjo žy drje wěſčze tež tam- ni ſchwizarižy ſtudentojo, kotřiž poſlednje lěčžo dlěžſchi čžab w Ruſſkej pſchebywachu. S jich powjeſčžow tu něſčto, niž wo tym, wo čžimž žo hewaſ najprjedy rěčži, wo jědži, picžy, bydlenju atd., ale wo bóle ſnutſkownym, wo kulturellnym, a to po jenny žyrlwinski čžakopižy:

Měſto Leningrad, nam pſčezjo hiſčnyče lepje ſnate i mje- nom Pětrohród, je morwe měſto. Sa to je Moſkwa čžim bó- le lute žiwjenje. Tam je hiſčnyče Kreml a kathedrala Eſwi. Baſilija. A w Kremlu je hiſčnyče tak nělaſ wſcho, ſčtož bu tam nakopjene: draſta a brónje, poľne ſłota a drohotnych ka- mjenjow a druhe drohotnoſčze. Tež jeho ſi kathedrale ſteja hiſčnyče, w kotryhž buchu žarajo ſchčženi, krónowani, pohrje- bani. Bóžich žlužbow wſchaf tam w nich wjazy njeje, tola wohladacž žebi je móžeſč. W jenny i Kremlowny twa- rjenjow džeka tež Stalin. Tola hđže, to njeſhonſch. Hacž čži jeho iſtwn njepoľaža, žo bojo pſched Stalinom, abo žo bojo ſa njeho, njeje wěſte.

Mjedalofo Kremloweje murje je mauſoleum Lenina. Je i čžerwjeneho marmora. Čžerwjeni gardiſtojo jo ſtražuja. Kóžde popoľdnjo ſteja tam ſta Ružow, čžakajo, ſo bychu žmē- li jaſtupicž a žwojeho morweho boha wohladacž. Tež žyly pučžowarjo žmēdža Ĥobu nuts, a čžahnu tam Ĥobu nimo bal- ſamirowaneho čžeka.

Studentow ſajimowaſche wožebje, ſčtudentow a profe- ſorow jeſnacž. Tak je tam na pſch. wuſtaw ſa twar maſchi- now. 90 procentow jeho ſtudentow dyrbi byčž i džekacžerjow a i ratarjow, jenož 10 procentow i techniſkeje intelligenzy.

Eswobodny pučž ſhmanemu je tam jenož ſa tnych, kiž žy we partaji ſhmani. Studium traje 4 abo 5 lět. Studentojo žy ſwjetſcha ſorganſowani, a žy ſwjetſcha w partaji žamej abo pola mlodnyh kommuniſtow“. Woni bydla ſwjetſcha we wožebitnyh domach, hđžež ma kóždy žwoju jednoru ale porjadnu iſtwicžku. 75 procentow i nich doſtawa ſtipendije, a to 40 hacž 180 rublow ſa měžaz.

A profeſorojo? Tajki privatdozent ma 1500 rublow na měžaz a ſa žebje a žwoju žonu a žwoje 2000 knihow je- nož jenicžku iſtwu. W Moſkwy pobračuja, hacžrunje žo wjele twari, bydlenja, dofelž je wšow wjele ratarſkeho luda do měſta čžehnje.

Kak je ſa wotpočžint a woſchewjenje ſtarane? Kóždy 6. džej je džej wotpočžinka. Hđnyž ma Ruža čžab abo hđnyž čže wječžor prjecž hičž, džje wón do „parta ſa kulture a wo- ſchewjenje“. Ale ſčto to je do kulture? Propaganda ſa kommunismus! Wuſtajenzy a ſažo wuſtajenzy wo 5lětnym planje, abo pſchedſtajeje najlepſcheho a najhubjenſcheho džekacžerja, wužmēſchowanje popow a nazionalſozialiſtow. Ža- dny druhi lud njemož drje lěta doľho „tajkele“ woſchewje- nje, kotrejž tola, žo pičezjo woſpjetujo, žane woſchewjenje njeje, ſnječž. Ruſki lud to ſamóže, dofelž žy jeho možy, je- ho nervy njepſchetriebane.

Něſčto dobre paſ je w tym: Stat ſtara žo niž jeno wo politiſke, ale tež wo kulturellne a ſportiſke wufublanje a two- ri žebi tak tón lud, kotryž čže wón mēčž. Sa to twori a twari, ſčtož je ſa tajke wufublanje nuſne, ſčtož bē hacž piſched krótkim ſa džekacžerjow ſawriene. Bjes džywa, ſo je toľodla w mlodžinje wulke hibanje, žo wudoſpoľnicž, wu- nycž, poſtupowacž. Wona džje to hacž piſched krótkim ſwjetſcha njeje mohla a žmēla. Sa kulture a woſchewjenje maſch tam w tutym parku měſtna ſa čžekowucžowanje a ſa hry, žurle ſa Ĥudžbu a ſa ſhromadžiny, wulke ſuki, piſches kotrejž žo rjane pučžili čžahnu; na tutnyh widžijich wobražy a ſart- fatury, kotrejž wožebje popow a kulakow, — to žy wulko- burjo, — wužmēſchuja. Tola tež džekacžerjo dyrbja žebi dacž wužmēſchowanje lubicž; tak ſteja piſchi jenny i wulkich ſchěroľich pučžow hobriſke poſtawy, kiž pſchedſtajeja lēnika, wo- piľža, ničžocžinjerja, ſwadnika; tute poſtawy poľajuja foto- grafiyu hubjeneho džekacžerja. Tute fotografije žo ſa něſčto čžaka i druhimi wumēnja; tak piſchiľdu po čžabju wſchitzy hu- bjeni džekacžerjo kóždeje fabriki pod tuto ſjawne wužmēſcho- wanje — kotrejž wěſčze bjes wuſpěcha njewoſtanje — a ko- trež naľožowacž by tež druhdže dobre bylo. — Dobri džeka- cžerjo maja paſ ſhwalbu. Na žamžnym pučžy ſteja poſtawy, kotrejž ſtatni wobraſowarjo ſhotowichu po dobrnyh džekacžer- jach; tute woſtanu tam lěto doľho ſtejo, kóždemu ſa pohon a pſchiklad.

ſažo druhdže nadeľdžejſch tam žurle ſa ſchachowarjow a ſa tajkich, kiž čžedža ſchach wulkycž; tež jendželſtu rěčž mó- žejſch tam nawulkycž. ſažo w druhej žurli je koncert ruſſeie Ĥudžby. Wſchudžom leža knižki a broſchurki. ſčtož čže ža- neje mēčž, tynje pjenjes do tny, kiž pōdla ſteji. Ničto nima na tym doľadowarſtvo. ſda žo, ſo móže žo ſtat na ſpraw- noſčž žwojich ſtačžanow ſpuſčžecž.

Muſeje tam tež žy. Ale tež tute abo to, ſčtož čži praja, kotřiž čže piſches muſeje wjedu, žluži ſa propagandu. Muſeje žy jara wopntane a to wožebje wot džekacžerjow a ratarjow. S wotkal tutón hobaty wopnt, kotryž pola naž njenama- ſaſch? Toľodla ſažo, ſo čže žo ruſki džekacžer a ratar wu- doſpoľnicž we žwojej wědomoſčzi, čže wulkycž a čže do

prédka. Wobožna wěz je, šhto s drohotnym samostajenstwom, s twarjejemi, s pomnikami, s wobrasami a druhim s čaža zarow sapočecz. Mnogo je šdzeržane, tak palast Kathariny. To je krašny hród a w nim wjele drohotnych ištow. Tuž žebi tał pomhaja, so wšcho kulturelne a wuměłske samjelca, sa to pał w kóždej ištwi wobliczenje wustaja wo tym, kelto je to wšcho płacžilo. A tomu njesabudu pichistajicž, so žu zarowo tute pjenješy wobohemu ludej wudrěli. Worno tomu potašuja wobras, na kotrychž widzišy kHUDUSKTE bydlenja džělaczerjow a ratarjow, a tež tak czežto to pod zarami bē. Wódla wobrasow wišaja knuty. Žich rěcz je rěcz žama sažo. Tež sa šchczuwanje pšhecziwo kapitalismej a pšhecziwo nabožinje wužiwanja tutu škladnoscz. Na pšch. móžesč tam wobliczenje namatacz, kelto Americžan sa lěto sa žwoje šdrasczenje trjeba; 400 puntow tam šteji. Worno tomu žo to, šhtož Ruža trjeba, žyle šhubi.

Wožebitojcz mjes musejemi žu antireligiošne museje. Tute je hałke bolschewištiska Ruška pšhecziwo nabožinje twariła a tworila a šhotowala a to škoro w kóždym wjetšim měšcje. Šwjetscha žu w Božich domach šaměstnjene. Tak je w Leningrodze katedrala Štaakowa musej. Njetrjeba žo dale prajicž, so tute museje se wšchem sa wojowanje pšhecziwo žyrkwi, pšhecziwo nabožinje žluža. A šhtož wone s tym, šhtož potašuja, njedoczinja, to docžinja cži, kiž wopytowarjow wołoko wodža.

(Pofracžowanje šczěhuje.)

Žyrkej a štat.

Saška krajna synoda šhromadži žo pšchichodnu wutoru w Drježdžanach. Dženža špominamy tohodla tež s dobroproščenjom na jeje škuttowanje.

Bruški štatny komižar sa ministerium kulta je pšched šastojnikami tutoho ministerija prajil: „Ža šwołam kšheszczianške žyrkwe wobegu wěruwušnacžow, so bychu wonej te we nich žiwe možny wěry a dobrych pocžinkow šhromadnje s nami do wojowanja pšhecziwo tutomu šhromadnemu njepšheczelej — bolschewismej — wjedle.“ — Derje tak! Haj tak je jenož móžno, bolschewismuž pšchewincž. Duchowne možny, možny wěry dyrbja tu do boja. Ale — hdyž je žyrkej wołana, je tež wožada wołana, žy potajkim tež ty wołany, wojowacz žobu se wšchemi žwojimimi mozami pšhecziwo bolschewismej, njedž žo wón jewi, kajkiž čže. Žižo s tym, so žo ty wšchudžom (!!) wobžwědcziš jako kšheszczian, kšheszczianka se žłowom, se škuttom, s žylym šadzerženjom, žy s dobrymi mozami w tutym wojowanju! Ale hnydom tu to runje nětkle jara klaza. Kajke to hušto žlychij žłowa! Sewaš nekajke, niz pał kšheszczianške! A kajke to hušto šadzerženje! Nicžo pšchi nim na kšheszczianstwo njedopomina hacž to mjeno, kotrež tajki ma, s kotrymž žo tajki wodžewa. Wšch, šhto to je? To je bolschewismuž. Tajki je hižo podležat njewidomnym wšchudžom žo hibazym mozam bolschewisma. Tón njeje ani jenož w ruskej, tón njeczini ani jeno w hošpodaštwe a na šamoženju wšchitko rune a jenajke, ně wón cže hnje wšchěch do jenajkeje njewěry, do jenajkeje hlubiny, do jenajkich hrošbnoščow a lošystwow a njepocžinkow — jenajkich tohodla, dokelž nimaja žaneje bohabojoščje a wěry.

S Basela. Žako buchu w meji 1932 kommunistiške organizacije w Němškej šakasane, rěkašche, so žo bjesbožna žentrala do Moskwy abo do Štockholma pšchěhndli. Po nowišchich našhonjenjach šda žo pał, so je wona do Basela pšchepołożena.

Tam wukhadža mjenujžy jeje nowina, a wot tam ju tež do Němškeje šczelu. S tuteje nowiny je špōšnacž, so žo kommunistižny bjesbožni próžuja, žo se žwobodnošmyšlennymi šozialdemokratami šjednocižicž. To ma nam wšchem wjele prajicž.

Evangelški biskop Šsyndomhórškeje, biskop D. Teutsch, je wumrěł. Wón je 26 lět tuto wažne evangelške biskopstwo šastawał. Loni jo wyžošeje štaroby dla škoži. Š0lětny nětk šemrě. Wón je žo s wulkej žwěru wožebje tež wo wukublanje młodžiny a wo škulške naležnosczje štarał, niz mjenje wěšo wo dorost evangelških šararjow. Žako biskop bē wón tež žobustaw w rumunškim šenatu.

Wšchelafe s bliska a daloka.

Reminišcere. Šjednociženstwo „Bund für Kriegergräberfürsorge“ je wo to prošylo, so by žo wšchudžom njedželu Reminišcere „ludowy žarowanški džej“ žwječzil. Dofelž žo wšcho na to mēri, so tuta njedžela budže sa „ludowy žarowanški džej“ postajena, njebnychmy wědželi, cže hodla jón niz nětkle hižo žwječicž njedželu Reminišcere!

S wožadow. Hacž runjež žo praji, so gripa njeje lětkša tak jara štrašna, žlyšchimy tola pšchego sažo powěščje, kiž naž naštróžja. Niz dołho, žmy s Budyšchina žlyšcheli. so bušchtaj mandželškej nadobo khowanaj. Gripa bē jeju morika. S Ruška pola Nježwacžidła pšchindže pšched něhdže tydženjom podobna powěšč. Džej rōšno bēšchtaj Wěbrachež mandželškej šemrěloj. Njedž bēšchtaj wobaj tež šestarijenaj, napomina naž tola tež jeju žmjercž, so bychmy kēdžbowali na štrowotu a na khorosczje, wožebje niz pšchěsahe štanpli a ištwwu wopušchžili a pšchi špocžatku žo hnydom hryli a pocžili.

S žykeho žwěta. Powěšč wo žaloštnym šnjesboženju we Šaarškej krajiny je pšchelecžaka žyku šemju. A hlej, wona žo dužny k ranju šetka s powěščju s ranja, kotraž je hišchje žalošnišcha. Praji wona tola, so daloko nutška we wulkej Ršinje šemja ržesche a šnicži žyke mēšta a na 70 000 cžłowjekow! Kał naštróžaje to! Kał woła to kēdžbowacz, štražowacz, a to cžim bóle, hdyž je hižo sažo powěšč wo rosbuchnjenju tam na wječornej štronje Němškeje, s Bajerškeje, sa Neundorffškej štyštknej powěščju do žwěta khwatała! Wrenjeje je wšchaf šmērowaje, so njebuchu cžłowjekowo morjeni. A k tomu: tam pšchi wječornych mjesach bē to tola tež, hdyž hałke pšched krotkim šemja ržesche a cžłowjekow tyšchesche! — To wšcho ma nam wšchem wjele, wjele prajicž, niz jeno tym w potrečchennyh krajinach.

S Augustusburga. Měšchczansžy šastupjerjo šapodachu pola škulškeho wubjerka namjet, w kotrymž proštwu wupraja, žo sa to poštaracz, so by žo rošwucžowanje w šchuli sažo kał prjedy, šapocžalo s modlitwu. — To je to, šhtož kanžler Hitler žada sa nowy pucz wuštrawjenja a wumoženja: Kšheszczianstwo ma bycz basis abo šaklad wšcheho moralneho žiwjenja! Že žo tajki namjet nětk hižo wšchudžom štajil a pšchewjedl, hdyž žu sa wumoženje našcheho luda na šažožku kšheszczianškeje wěry? Šdyž hdy, dyrbimy s tym tola šapocžecz w žwoj- bje a domje, w šchuli a wožadže. — Šdobom žu Augustusburgšy šastupjerjo se žwojim pšchikladnym namjetom šjednocižili dalschi: so by žo džeczom rošjažniko, šhto ma Wersailške wucžinjenje do šahuby a šchłodowanjow w žebi.

Šištowanje. Štomih: R. we W. — Šnwoavit: R. w B.

Šamostwity redaktor šaral Wyrzacž w Nošacžizach. — Šžišchč a naškad Ššmoleržez žnihičžišchčejnje a žnihašnje, šap. dr. s wobtw. ruš. w Budyšchiny Wukhadža kóždu žobotu a płacži šchtwōrcžšćimje 108 pjenježtow.